

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrletno K 5.—, mesečno K 1.70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. — Dopisi se pošiljajo urednistvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju: — pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Drinopolje je padlo. — Zmagovito prodiranje Bolgarov.

Poljaki in slovanstvo.

Geslo: »Jeszcze Polska nie zginieła!«

Splošno se že priznava doma in zunaj Avstro-Ogrske, da je naš dualistični zistem popolnoma doigraval svojo nesrečno ulogo in sicer negativno! Monarhistična ustava naše države je postala nemogoča z ozirom na skoraj do skrajnosti izvršene personalne unije Avstrije z državo sv. Stefana in prikopitvijo Bosne-Hercegovine; kajti kar prija Avstriji in bi bilo njej v korist, tega ne dopušte izvršiti Madžari; kar bi hotel doseči avstrijski cesar, temu se zoprstavlja venčani kralj ogrske — nemadžarske! — države!

Najbolj eklatantno je to dokazano v madžarsko-hrvaškem ustavnem sporu — in pa v jezikovnem vprašanju v Bosni in Hercegovini! — Pa o tem mogoče pozneje!

Vprašanje nastane: ali nespodobni dualizem ali trilateralizem — ali pa federalizem?

Zgoraj smo že izrekli, da se je dualizem pri reševanju vstopenega vprašanja izkazal za našo dvojnost državo — kakor velika »coklija«, ki ustavlja »državna kola« na uspešnem delovanju!

Trilateralizma se Nemci boje kakor »hudga vrage« — ostane torej še samo tretja forma mnogozvežne države — federalizem, ali točneje izraženo: vsakemu narodu priznati na podlagi § 19 dr. z. popolno prostost se razvijati gnutno in duševno-kulturno!

Na podlagi teh razmotiranj bomo razumeli, po čem streme Avstrijski Poljaki?

Po listih je bilo čisto čitati, da se je obhajala 50letna obletnica poljskega ustanka iz leta 1863 (mesece januarja). Za to priliko je bilo upriporjeno živahno gibanje vsega poljskega naroda (ustanavljanje mladinskih kružkov, skautov narodne obrane itd.) To je bil poleg mogočih zapletljajev na Balkanu eden najbolj učinkovitih povodov ruske mobilizacije na Rusko-poljskem. Rusija je bila že dvakrat (1831 in 1863) preveč zapeljiva nasproti sladkobesednim Ljahan! — V tretji se ni hotela izpostaviti »goljufivi sreči«!

V teh dneh se je tudi mnogo pisalo in govorilo, kakošne pogoje da

* Ta članek je bil spisan v velikem tednu, torej še preje, nego je donesla graška »Tagespost« svoj obširni spis: »dualizem, trilateralizem, ali?« Opomb. ured.

je stavila Rusija za demobilizacijo: razpustitev mladeniških narodnih obramb, odstranitev galiskega cesarskega namesnika itd. — Pred nedavnim časom pa je predaval v Lvovu prof. Lutoslawski o balkanski vojni pod naslovom »Evropa in mi Poljaki« v treh dneh o zelo zanimivem predmetu, ki more zanimati vsakega Slovana, torej tudi nas Slovence!

»Samostojna Poljska«, to je jedro razprave! O Rusiji pravi, da če bode carizem šel skupaj s zahodno kulturo in civilizacijo, bode se moral prilagoditi z ustanovitvijo samostojne Poljske, kakor napravo, koja garantira mir celej Evropi, ako pa Rusija izda ali proda Poljsko, potem je carizem uničen in ne bode mogel se ustavljati pravični stvari! — Kar se tiče balkanske vojne, je to izreden pojav čez 250 let, t. j. od tridesetletne vojne; to ni vojna roparskega značaja, nego borba in boj za — neodvisnost in svobodo dotičnih narodov — in za gotovo bode radikalno premenila evropske razmere.

Ta osvobodilna vojna je nekaka realizacija (uresničenje) poljskih idej; narodni idealizem skupnega napora rešilnega »Križa« (krsta) nasproti »Polumesecu«. Ako se tudi noče priznati, vendar je bila ta vojna borba francosko-pruska to se pravi popolni poraz prusko-nemškega vpliva v Turčiji! Dalje pomeni ona zmagovito slovanstvo ideje napornega smotrenega dela nasproti omahovanju — evropske diplomacije!

Ta zgodovinsko imenitna vojna na Balkanu bode imela velikanski vpliv — in kar je najvažnejšega pri vsem tem, to je delstvo: da nobena moč in sila ne more več zaprečiti zveze vseh Srbo-Hrvatov, kar pa prav nič ne ovira, da bode imela tudi Avstrija svojo veliko korist v bodočnosti, ko so poraženi Prusaki na južnonemškem! Potem pa pride tudi vrsta na nas Poljake, a potrpljenja se moramo naučiti in ne se boriti v prvih vrstah... počakati moramo, da nas bodo prišli prositi — pomoč!

Za sedaj pa naj bode naša najvišja naloga, da se ne bojimo igrati prve vloge v slovanstvu, kajti, kakor uloge kot nepokvarjenim in čistim Slovanom tudi po vsej pravici pristojajo!

Južnim Slovanom moramo prisložit na pomoč s svojimi duševnimi silami in se z njimi odkritosrečno zvezati — in naše stremenje v bodočnosti naj bode:

Zveza vseh Slovanom od Baltičkih voda do Jadrana!

* To je prva »bela vrana« na poljskih poljanah! Opomba uredništva.

Ker pa so nam v tem pogledu na poti Madžari — mora biti v naši bodoči politiki važna zadača: ustvariti z madžarskim narodom potrebni »modus vivendi«!

Da so naši Poljaki v polpreteklem času enako mislili, kakor jim za bodočnost priporoča profesor Lutoslawski; da se niso zvezavali z avstrijskimi Nemci ter prodali za »lečno jed« koristi drugih narodnosti samo radi tega, da je mogla viteška šlahta poljska tlačiti revnega sokrajana, chlopa Rusina; da niso s svojim vednim sanjarjenjem o velikem »Poljskem kraljestvu« dražili in hujskali svojih sedanjih gospodarjev Ruso-Moskalov: potem bi ne bila postala starodavna Avstrija nikdar dualistična država, Nemci in Madžari v svoji oholosti ne bi bili vzporedili toliko gorja in krutih krivic osobito slovanstvu narodom monarhije in federalistična, vsem narodom pravična Avstrija bi bila govorila pri sedaj vršči se vojni na Balkanu resno in plodonosno besedo!

Spoznanje, če tudi pozno, a še ne prepozno je prvi korak do poboljšanja in kot verno udani Slovenci imamo trdno in neomajno zaupanje, da se ne bode izpolnil v daljši bodočnosti oni značilni izrek pruskega kralja: »da Avstrija prihaja vedno za eno idejo — prepozno!«

Na Balkan!

(Od zelo ugledne slovenske strani smo prejeli sledeči dopis.)

Slovenski profesor je obsodil agitacijo za izseljevanje na Balkan.

Njegova svara so načeloma upravičena, a za vse slučaje ne velja in so faktično dandanes nepotrebnosti.

Kdo agitira za izseljevanje?

Naše novinstvo ni agitiralo za izseljevanje na Balkan; obratno, svarilo je ljudi, naj bi se ne vdajali prevelikim in preranim nadam ter ne hodili iz domovine, dokler se stvari na Balkanu ne uredijo in dokler nimajo osebna jamstva, da zares dobe službo ali zaslužek. Pred desetletji je mlad, nadarjen Slovenec prišel v Prago in se začudil, da ga niso — Slovani Slovana — svečano sprejeli. Svečano ne bodo sprejemali tudi nikogar na Balkanu, kdor se ne izkaže z dokazili svoje vrednosti.

Naše novinstvo ne agitira za to še iz drugega vzroka.

Naše vrste tu na zapadu se namreč ne smejo zredčiti. Kar imamo vrednih, delavnih moči, mora ostati doma, oziroma te moči moramo zadržati in zadržati doma, zakaj tudi tu je vojna, kakor je vojna na Bal-

kanu, in za to vojno nam je treba armade, močne in zdrave.

Pa pred izseljevanjem braniti je čisto nepotrebno. Vsakdo rad ostane doma, kdor le more ostati. — A vsakomur to ni mogoče. Podajmo konkretni zgled! Koroški potrebuje slovenskih delavcev, to je brezdvomno. Koroški Slovenci bi morali ostati na Koroškem: pa to še ni dovolj: iz sosednjih slovenskih pokrajin bi se morali odvetniki, notariji, obrtniki itd. seliti na Koroško, v Celovec in Beljak itd. Kaj pa vidimo? Izseljeni koroški Slovenci, kolikor so in ostanejo Slovenci, delujejo po Kranjskem in Štajerskem; a težko je najti dandanes slovenskega odvetnika ali učitelja, ki bi se hotel iz Kranjske preseliti na Koroško, da bi tam rušil nemške trdnjave. Eden najboljših koroških sloj. učiteljev je letos izjavil, da mora zapustiti učiteljski poklic, ker mu na Koroškem ni živeti v tistih visokih gorah, kamor ga tlači nem. šovinizem. Lahko je tu idealistu ter ogorčeno klicati: »Ta izdaja domovino!« A ta ogorčenjak naj bi dal sam zgled ter šel s čisto slovensko vestjo reševati tužni Korotan. Prav gotovo ne more niti država niti narodna celota zahtevati, da naj poedinec izkryvja za njo sam in s svojo rodbino vred. Vsaka stvar ima svoje meje. Celoto moramo čuvati vsi, a celota ne sme uničevati poedince.

Ne bi se tudi čudili, če bi naše učitelstvo obračalo hrbet Kranjski. Posod boljše plače nego tu in povrh še te večne persekucije radi prepričanja.

Končno ne smemo pozabiti, da vsak po svoje služi domovini. Eden ostane v svojem rojstnem kraju na Bohinjskem in je s pridnim delom v omejenem svojem delokrogu trden steber slovenstva; drug njegov rojak se preseli v Ljubljano, zaigra tu svojo vlogo in dasi ni morda v nikaki zvezi s svojim Bohinjem, koristi s svojim delom v Ljubljani celotni domovini in s tem indirektno tudi jači svoj domači kraj. In če je Zagreb močan, bo tudi Ljubljana močnejša, kakor je rekla že pred sto in sto leti slovenska narodna pesem:

Ako vzel nam Turek Sisek bode, nam na robe vse, vse pojde.

Nemci se že pripravljajo na naskok na Balkan, na gospodarskokulturni naskok; svoje trgovce, obrtnike, inženirje in knjižarje bodo poslali dol. Ali nam more to biti vseeno, kdo bo gospodarsko-kulturni gospodar Balkana? Naj si enkrat osvoje Nemci s številnimi pozicijami.

mi Balkan! Potem smo mi zajeti od dveh strani, od jugovzhoda in severozapada! In armada, ki ima sovražnika spredi in zad, je v največji nevarnosti, da pogine. Zato je naravnost treba, da zapadni Slovani (Slovenci, Hrvati, Čehi) zaskočimo pot in zavzamemo mesta na Balkanu, kjer moremo koristiti sebi in balkanskim bratom. Število takih slovanstvih izseljencev ne bo tako veliko, da bi se nedostatek poznal v slov. domovini.

Slovenski jurist ne dobi več lahko službe na Slovenskem, niti koncipientske in tudi neke suplent-ske vrste ne. Ali moremo siliti te moze, da nam od gladi umirajo? Ali ni bolje, da gredo tja, kjer morejo živeti in vsaj indirektno, krepki sami, krepe tudi Slovenstvo?

Zato pravimo? Taka svara! So načeloma upravičena, a faktično nepotrebnosti.

Mi bi obsojali taka svara, kolikor ne bi izvirale — iz čistega slovenskega srca.

Vojna.

26. marca.

Europa locuta: Skader pripade Albaniji in s tem je stvorjena Velika Albanija in odvali se je kamen od srca naših Albanofilov — Berchtold pa zbolel. Zelja oz. zahteva Avstrije je izpolnjena: Srbsko-Crnogorski silij je za gotove slučaje postavljena za hrbet trdnjave, v kateri bodo najstrupenejši sovražniki Jugoslovanstva, Skader bo Albanski — toda albanski! le po imenu! Avstrijski interesi so rešeni! Operacije pred Skadrom se definitivno ustavijo — čete srbskih junakov zapuste Albanijo — sklenjen bo mir. In Avstrija bo mogla reči: vedla sem vojsko z lažmi, s Prochaskami, z Paliči, z Skodro, trobila humaniteto, ki se ji Essad paša posmehuje, kršila sem neutraliteto, Macchiaveli bi bil vesel, in uspeh ni izostal: dosegla sem kar sem hotela. Sredstva so nekoliko čudna, toda namen jih očisti. Kaj zato, če je moral Prochaska za en čas umreti — kaj zato, če smo tulili o mučeniški smrti upornega šuntarja franciškanca Paliča, kaj zato: Skader je naš — ne albanski.

Toda: ali je pa s tem doseženo vse? Ali bodo mogli črnogorski sokoli pozabiti, da je padlo pod skalami Skadra polovico vojske? In če ne pozabi narod? Zgodovinske spomine, da je bil Skader Črnogorski je osvežila v potokih prelita kri, ki se ne posuši, temveč bo živa in ho dila nova hrepenjenja.

S to razrešitvijo ni zagotovljen mir na Balkanu.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Čakala sem, ugibaje, kakšno muko je pač namenila ta strašna žena tema dvehna človekoma, ki ju jaz niti ne poznam.

Ona pa je izpregovorila naposled:

»Poslušaj... Ta Ragastan je imel dva otroke... oba sta mu umrla... Rodil se mu je tretji... sin je. In ta bo živel, zakaj podedoval je vso silo svojega očeta... In ta otrok je bog svojih starišev; oba živita samo zanj...«

»Zdi se mi, da vas razumem, sinjora... tega otroka naj umorim?« Prav hladno sem rekla to; in prišečem ti, Manfred, brez pomisleka bi bila umorila otroka grofa Alma, da rešim svoje lastno dete — samo če bi mi ukazala sinjora Lukrecija.

Toda njena volja ni bila takšna. »Ne prekinjaj me,« je dejala. »S tem, da umoriš otroka, jima je prizadejana brez dvoma velika bolečina... toda čas bi ublažil po malem to muko... Kar je mrtvo, je mrtvo, in človek pozabi to — vsaj v teku let... Ako pa je nasprotno otrok izgubljen za njiju in vesta klub temu, da živi... potem si lahko

misliš, da bo pekel slajši od njunega življenja! Gotovost, da se potika njih sin, ugrabljen po ciganih, po svetu semtertja, nesrečen in tepen, in da umira polagoma... ta gotovost jima bo gorje, nad katerim se ne potolažita nikoli... Predstavljal si, kako sedita zvečer ob svojem zapuščenem ognjišču in govorita med seboj: Kakšne muke trpi najin otrok v tem trenutku? Na katerem kraju sveta? Pod katerim nebom? Ah, nikdar ne bova vedela tega!... Da, da, to je kazni, ki sem jo izmislila za njiju!«

»Torej naj ukradem otroka?« sem prašala jaz.

»Da; ukradi ga, odnesi ga, napravi iz njega cigana in razbojnika, ki pogine nekoč na morišču!«

»Vse to storim!« sem ji odgovorila.

»Toda pokazati mi boš morala otroka.«

»Kako boste vedeli, da je res on? Kdo vam dokaže, da vam nisem pokazala drugega, kupljenega otroka...«

»Tvoje vprašanje mi dokazuje, da se ti bo posrečilo; vseč mi je. Bodi brez skrbi, kako bom spoznala Ragastanovega otroka: poznam ga. Videla sem ga dovolj natanko, da vem, da me ne boš mogla prevariti. Pridi torej potem k meni in pokaži mi otroka.«

»Tukaj?«

»Ne: pridi v Feraro, zakaj v Mantovi ostanem samo še par dni.

Ako se ti posreči, dobiš petsto zlatnikov.«

»Zlato je lepa reč, sinjora, toda če mi vrnete sina, ne zahtevam ničesar drugega.«

Po teh besedah sem se poslovila od sinjore Lukrecije.

Takoj sem se odpravila na pot, sama, brez spremljevalca.

Zdelo se mi je, da se v taki reči ne smem zaupati nikomur razen sebi. Svojem možu sem napovedala sestanek v Marselju, v Provan-ski; to je veliko mesto, kjer ostaneš izlahka neopažen v množici ljudi, ki jih izkrcavajo ladje, prihajajoče od vseh vetrov.

Šla sem torej in dospela čez deset dni v Monteforte, ki ga krasi prelepi vrtovi in krasna vojvodska palača. V gorah leži, in težak mu je dohod.

Še tisti večer, Manfred, ko sem prispela tjakaj, se mi je posrečilo priti skrivaj na vojvodski vrt.

In tam sem videla otroka, ki sem ga hotela ukrasti.

Tisti otrok si bil ti, Manfred! Morda — rekla bi, gotovo — me boš sovražil zaradi tega priznanja. Da, sovražil me boš. Toda tvoje sovražstvo, Manfred, me ne briga.

Nič mi ni več dragocenega na svetu, zdaj, ko sem že zdavnaj izgubila sinu, zaradi katerega sem privolila v zločin, ki je tolikanj izpremenil tvojo usodo. Po vsem, kar sem pretrpela, pa si lahko predstavljam, kaj sta pretrpela tvoja roditelja.

Sovraži me torej, Manfred: saj zaslužim...

Toda upoštevaj, da me nič ne sili, pisati ti topismo, in da ne bi izvedel resnice nikoli, ako ne bi hotela jaz! Vzrok tega je to, da sem te sčasoma vzljubila, dasi ti nisi nikoli zapazil tega. Saj mi je bilo tudi malo mar, kazati ti gorkoto, ki se je vnelo do tebe v mojem srcu. Ali ženske ne morejo živeti brez ljubezni?

Saj ni, da bi morala vsake negotovosti kakega otroka... Priznam pa, da so bili dnevi, ko sem se vpraševala z resnobo, ali mi nisi kakor pravi sin.

In zato želim, da bi ti bila odslej dodeljena sreča v življenju.

Moja kazen bom misel, ki jo bom mislila še v zadnjem trenutku: da me sovražiš!

Toda nežna postajam in ganjena... Ne, ne... drugačno je moje delo.

Torej, kakor sem ti dejala — že prvi dan se mi je posrečilo videti otroka, njegovega očeta in njegovo mater, ne da bi me bil kdo opazil.

Oče in mati sta res obožavala svoje dete! O tem se nisem mogla varati — predobro sem poznala roditeljsko ljubezen.

Razlagati, kaj sem storila, da sem se polastila otroka, bi bilo preobširno; vedi samo, da sem se morala v to svrhu poslužiti pomoči mladega Napolitanca, ki je bil takrat v Montefortu... On mi je pripomogel, da sem peti dan zvečer odhajala iz Monteforta z otrokom v naročju.

Potrebovala sem osem dni, da sem prišla iz Monteforta v Feraro.

Vsega skupaj sem bila odsotna dvajset dni — deset dni manj, nego mi je bila dovolila sinjora Lukrecija Boržija.

Kakor hitro sem prišla v Feraro, sem te odvedla k sinjori.

Pogledala te je zamišljeno in mrklo; nato je zamrmrala:

»Res je on!«

Nato mi je naštel 800 zlatnikov, ne pa samo 500, kakor mi je bila obljubila. Dve uri nato sem obšla svojega sina, ki ga je bila dala prepeljati iz Mantove v Feraro.

Pogodili sve se, da te odpeljem v Pariz in se ne vrnem nikoli več v Italijo. Lukrecija Boržija mi je dejala, da pride v Pariz, prepričat se, ali sem prav ubogala njena navodila.

Odšla sem torej s sinom in s teboj ter dospela v Marselj, kjer sem našla svojega moža; nato smo potovali po raznovrstnih ovinkih v Pariz, kjer smo se naselili v Dvoru Cudežev...

Zal, da si s tem zločinom nisem pomagala mnogo, kajti... toda ostalo ni tvoja briga.

Kar se tiče tebe, Manfred, bi bilo odveč omeniti, da si lokal mnogo, mnogo in klical svojo mater, nazadnje pa si vendarle popolnoma pozabil Italijo.

Ostalo ti je znano... (Dalje.)

DRINOPOLJE PADLO.

Sofija, 26. marca. Generalni nasok na Drinopolje se je pričel v ponedeljek opoldan. V akcijo so stopile vse bolgarske in srbske baterije, ki so s strahovitimi učinkom napadle trdnjave. Ko je bila ura deset so stali Bolgari na vzhodni strani že neposredno pred utrdbami samimi. Celo noč je trajal na vzhodni, južni in zapadni strani krvav boj, ki je zahteval velikih žrtev v bolgarskih in srbskih vrstah. Turške posadke so se obupno branile. Ko je napočilo jutro so bile vse utrdbе na vzhodni strani v bolgarsko-srbskih rokah.

Sukri paša, zvest svoji obljubi, da ne pusti Bolgarom drugzega kot razvaline je dal mesto na vseh koncih in krajih zažgati.

Sofija, 26. marca. Junaštvo Srbov je nepopisno. Največ se je zahvaliti njihovi težki artileriji, ki je omogočila zavzetje. Donavska divizija je prodrla notri do mesta.

Sofija, 26. marca. V utrdbah, ki so jih zavzeli Bolgari, je bilo 13.000 Turkov. Osvojeni turški topovi so bili vprabljeni proti mestu samemu.

Sofija, 26. marca. Usoda Sukri paše je neznana.

Sofija, 26. marca. Mesto gori na vseh krajih. Srbi in Bolgari so udri v goreče ulice.

Berlin, 26. marca. Tukajšno bolgarsko poslanstvo je dobilo ob pol 10. uri iz Svilena telegram, da so utrdbе pred Drinopoljem v bolgarsko-srbskih rokah. Ob 10. uri je dobilo vest, da je mesto Drinopolje že v rokah Slovanov.

ZMAGOVITO PRODİRANJE PRED ČATALDŽO.

Sofija, 26. marca. V ponedeljek so turške predstraže napadle bolgarske čete. Bolgari so zapodili Turke v beg in zavzeli več pozicij pred Čataldžo.

Carigrad, 26. marca. Tu vlada veliko razburjenje in strah, da uderijo Bolgari v mesto.

ESSAD PAŠA NE DOVOLI ODHODA CIVILNEGA PREBIVALSTVA.

Cetinje, 26. marca. Prestolonaslednik Danilo je poslal včeraj skadrskem poveljniku Essad paši pismo obvestilo, da je črnogorski kralj dovolil 50urni rok, tekom katerega smejo vsi nekomatanti zapustiti Skader. Essad paša se je zahvalil pismeno za plemenitost kralja, odgovoril pa je da ponudbe ne more sprejeti, ker nima pooblastila od turške vlade.

BOMBARDIRANJE SKADRA SE USTAVI.

Dunaj, 26. marca. Vladni krogi zatrjujejo, da so dobili poslaniki velenil na Cetinju in v Beogradu pooblastila, da posredujejo pri črnogorski oziroma srbski vladi, da preneha bombardiranje Skadra in da obe vladi odpokličeta vse svoje posadke iz Albanije, ker je albansko vprašanje med vesilami že definitivno rešeno. Demarša poslanikov se še ni izvršila, ker ruska poslanika še nimata instrukcije.

Cetinje, 26. marca. Obstreljevanje Skadra je od včeraj ustavljeno.

V MEDOVI ZAJETA TUJA LADJA.

Belgrad, 26. marca. Iz Soluna javljajo, da so grške torpedovke pri Medovi zajele neko tujo, menda avstro-ogrsko ladjo, ki je imela na krovu 80.000 pušk manlicher, 12 topov

in veliko množino streljiva. Vse tovor je bil baje namenjen za Albanijo.

KATOLIŠKI NADŠKOF PROTESTIRA PROTI LAŽEM DUNAJSKIM KRŠČANSKO-SOCIALNIM LISTOV.

Rim, 26. marca. »Tribuna« je dobila od črnogorskega generalnega konzula v Rimu sledečo brzojavko barskega katoliškega nadškofa Dobrečiča z ozirom na časniške vesti o nasilstvih, ki so se baje vršila nad albanskimi katoličani: »Nad katoličani v okupiranih deželah se nikoli ni izvršilo nobeno nasilstvo. Oni uživajo najpopolnejšo svobodo. Vse nasprotne tendenčne vesti se morajo zankati z vsoto odločnosti.«

MIROVNA POGAJANJA.

Sofija, 26. marca. Med zavezniški se vodijo intenzivne razprave zaradi odgovora na novi predlog velenil, ki naj bi služil za podlago mirovnih pogajanj. Upa se, da se doseže tekom dveh dni sporazum. Slišati je, da so zavezniški pripravljeni sprejeti predlog velenil in upajo, da se bodo dale posamezne točke še izpremeniti v prid zaveznikom.

Slovenska zemlja.

Iz Žalca.

Zmago v političnem boju si pridobi le stranka, ki dosledno izvaža svoja načela, v prvi vrsti gotovo le ona, ki se bori ne le za svoj narodni obstoj, marveč, katere delo in napori so tudi v resnici taki, da jih doumeva tudi najprostejši človek. V naših trgih in mestih — sp. štajerskih — je proces isti in smelo lahko trdimo, da bi bili že velik korak naprej, če bi nas ne oviral slovenski klerikalizem. Ne maramo morda tajiti, da smo v marsičem zagrešili hude napake tudi mi, ki se s ponosom nazivljamo naprednjake posebno v zadnjih štirih, petih letih. Izbili smo si dali pozicijo za pozicijo, pustili, da je padla v roke našim političnim nasprotnikom kot zrelo jabolko v koš sadjarju. Prve klerikalne zmage so nas toli osupale, da smo padli v čudno, skoro sramotno letargijo. Tudi danes le s težavo odpiramo spanja omočene oči. Vendar, kdor bi trdil, da politično nič ne delamo, bi s tem povedal vedoma neresnico, bi čisto navadno lagal. Res je, da živahnega dela do pred kratkim še ni bilo, a od sredi lanske jeseni, smo vendar podvojili prejšnje, kar pa je najboljši znamenje, pridobili smo našim vrstam tudi mnogo mladih, svežih močij in tudi starih smo si mnogo ohranili, ali jih vsaj — hočeš nečeš — spravili do zopetnega političnega sodelovanja. Naravno je, da moramo najprej lastne vrste ojačiti. Od tega bo potem samo še korak, da začnemo bolj po celi vrsti tudi na zunanji. Uspehov smo si svesti. Nesramnost pa je na vsak način pisanje klerikalnih listov, da tudi v teh zadnjih časih pustimo propadati naše trge in mesta. Samo katoliško pravico ljube je v stanu, zaslepljati naše ljudstvo s takimi trditvami. Seveda, mi, v teh naših postojankah, se vemo braniti klerikalizmu do skrajnosti in to je ravno kar jih tako strašno peče. Kdor čita njih besnila v zadnjem času, bo nam tudi gotovo pritrdil. Vsi klerikalni poizkusi, s protiorganizacijami izpodkopavati v trgih in mestih, so brezuspešni. V svojih fa-

rovžih so in bodo ostali osamljeni. Nam pa je to v zadoščenje, saj dnevi, ko pokažemo, da je napredni ideji po Sloj. Štajerju tudi napoči »Vstajenje« so krajši, kot to mislijo.

Dnevni pregled.

Piška narodnost. Brez vere je narodnost piškava. — Tako ploza »Slovenec«. Kakšna je pa narodnost z vero? Poglejmo malo: Kdo pa je izdal svoj rod? Ali ne ljudje, ki imajo versko narodnost. Kdo je izdal Ljubljano? Ali ne klerikalci vsled »narodnosti z vero«? itd.

Za velikonoč je prinesel »Slovenec« velik oklic na celi strani, ki pa je bolj podoben pastirskemu pismu, kakor pa političnemu oklicu.

Oklic velja katoliškemu Slovincem in Hrvatom. Dasi smo namreč Slovenci in Hrvati po večini katoliški, smatra »Slovenec« za katoliške samo one, ki so klerikalci. Oklic pravi, da smo na početku nove dobe — in zato je treba v Ljubljani napraviti katoliški shod. Pred vsem zato, da se konečno zatre protikatoliško časopisje. (To se zatira že leta in leta — pa ga je vedno več — ker se ljudje ne brigajo za take klerikalne agitacije.) S tem shodom hočejo tudi naši slavni katoliški proslaviti jubilej iz leta 313., ko je previdni pagan konstantno napravil katoliško vero za državno vero in je skušal na ta način rešiti svojo moč. Takrat je prišla prvič vera v politiko — gotovo važen jubilej za klerikalce. Na svoj shod vabilo klerikalci tudi katoliške Hrvate, da se skupaj posvete Brezmadežni. Nam se zdi ta tretji namen tega tako važnega in potrebnega shoda prava profanacija, ker sloni le na veliki laži. Sicer pa: s tem slovenska in jugoslovanska misel ne bo nič pridobila.

Na naslov c. kr. pošt. ravnateljstva v Gradcu! Odkar se je pričelo slov. dnevno časopisje intenzivneje baviti s slovensko mejo, je opaziti pri c. kr. poštnem — glavnem — uradu v Mariboru kaj čudnega, da ne rečemo — sovražno vedenje. Kot si je v Ljubljani nadelo slavno c. kr. pravdnistvo kot prvi in glavni nalog, nas za vsako malenkost zaplenjati, je istotako začela mariborska poštna uprava delati nam preglavice, v kolikor pride v poštev poštne raznašanje časopisov v splošnem, v prvi vrsti pa »Dnevca«. Dasi prihaja »Dan« v Maribor točno ob 9. uri 7 minut zjutraj, se ga dostavlja našim naročnikom šele ob polu 5. uri torej s tretjo pošto, popoldne. Obrčamo se tem potom do slavnega c. kr. poštnega ravnateljstva v Gradcu, da odredi potrebne korake, da se to v bodoče več ne dogaja. V nasprotnem slučaju bi bili primorani obrniti se še kam drugam. Sicer vemo, da gotovim faktorjem ni ljubo, a zapomnijo naj si, da nam ne bodo več nagajali, če ne jim ponagajamo mi. Ali jim pa bo to ljubše —? Gospodim, ki jim nemško-nacionalna žilica ne da miru, povemo na uho: Mirujte, če ne Vas vzamemo pod lupo...

Renegatska infamija. Že pred dnevi je »Dan« prinesel iz Maribora notico, ki se je bavila z oznanilom smrti dr. Bog. Pauliča, konc. prakt. v Mariboru. Takrat smo bili mnenja, da je to ali nova nemška infamija, ali pa, da si je dovolil kdo, potegniti graško »Tagespost« na račun omenjenega gospoda. Kot kažejo pisarije gotovih nemških listov, v prvi

vrsti nemumno-naivne naše »Marb. Ztg.«, je res za vsem iskati le brezprimerne nesramnosti, kot si jo na svetu ne more nihče drugi izmisliti, kot štajerski »Volksrat« in mariborska renegatska klika. Namen je danes vsakomur znan: s takimi okornimi infamijami, se hoče pripraviti zadnjega slovenskega uradnika pri poštne uradu v Mariboru, da bi — če že ne bo pustil svoje službovanje — se dal vsaj premestiti. V zadnjih letih se skuša tu v Mariboru z največjo doslednostjo izpodrediti v državnih uradih Slovence in namestiti Nemce, v prvi vrsti seveda sinove naših renegatskih purgarjev. Mi seveda se ne zmenimo in vztrajamo dosledno z brezbriznostjo, a imamo celo slov. politična društva, ki bi naj branila naše interese!! Kje ste ljudje božji?! Ali ne čutite, da Vam bijejo že naravnost v lica —? In Vi slov. štajerski poslanec —? Kje ste? Pokažite se!!

Skader za — Dardanele? Kdor ve in prevdaria, da nima velikanska in razsežna država kakor je Rusija, broječa čez 160 milijonov podanikov, niti enega pristana na vsej zemeljski obli, ki bi bil poraben tudi v zimskem ledenem času, temu se mora nehoti vrniti vprašanje: »Ali je mogočena severna zaščitnica kršne Črnogore le iz same miroljubnosti privolila v to, da pripade Skader bodi Albani ali pa je igrala v tej zadevi veliko vlogo neka »reservatio mentalis« glede Bospora in Dardanel? —

Polomija v Laškem trgu je Nemce grozno zadela. Včerajšnja »Tagespost« je ob enem s poročilom o dogodku prinesla tudi poziv na nemško javnost, da je pomoč nujno potrebna. Radi verjamemo! Saj je s tem padla ena onih nemških trdnjav, ki se na videz drže v naših spodnještajerskih krajih. Drole je bil predsednik krajnega šolskega sveta, občinski svetnik, oče ubogih, blaginjak filialke kmetijske družbe, član okrajnega zastopstva itd. Sploh ugleden mož. Bil je tudi toliko pošten, da je zapustil pismo, v katerem priznava svoje gollufije in daje vse svoje premoženje na razpolago. Drole je imel hišo in malo posestvo v vinogradi. Vse skupaj ne pokrije niti dvajsetine cele vsote 400.000 K. Od leta 1880. so bile v zavodu ponarejene bilance. Svoje čase je bil v upravnem svetu tudi g. Lemež, kot edini Slovenec — po njegovi smrti so gospodarili sami Nemci in nemčurji. Za razne nemške namene so imeli vedno dovolj denarja — reševali so nemštvo — zato zdaj kličejo opravčeno na nemško pomoč. Ni dvoma, da jim bo »Südmärka« pomagala. — »Tagespost« sama priznava, da stoji cel Laški trg pred finančnim krahom. Poroštvo je bilo neomejeno. Treba bo precej časa, predno bodo vsi računi v redu. Rezervni fond znaša 30.000 kron. Razven enega člana v upravnem svetu, so vsi upravni svetniki znani renegate in zagrizeni nasprotniki Slovencev.

Slavno uredništvo! Sklicevaje se na § 19. tiskovnega zakona z dne 9. julija 1894, prosi se slavno uredništvo, da objavi v svoj dnevnik sledeči popravek o točki »Marežice v Istri« z dne 21. marca 1913. Dne 21. marca 1913 bil sem napaden, da sem pristransko postopal v svoji službi kot postajevodja, da sem nasprotnik Slovencev itd. V svojo obrambo izjavljam sledeče: 1. Ko se je baje v Marežigah nabiralo podpore za Srbski rdeči križ, sem bil,

kakor sam dopisnik pripoznaval na trimesečnem dopustu v Brnu in nisem do danes vedel, da so prispevali v Marežigah v gori označeni namen. 2. Podpisani zatrjujem, da sem vedno reševal naloge c. kr. okr. glavarstva v zmislu zakona, da sem vse prošice za pridobitev vojaškega prispevka po možnosti podpiral, kar sledi iz tega, da so bile le 2 ali 3 prošnje odbite — tistim prošilcem pa je bilo prosto izpodbijati ta odvratni glavarstveni odlok z rekurzom, in ne napadati me na nedostojen način po časopisih. 3. Nobe-nega prošica nisem pošiljal k Mandiču, pač pa sem gosp. Babiču, katerega prošnja je bila odbita, svetoval, naj vloži rekurz in da ga bom podpiral pri tem postopanju — ako pa je njegov bogatejši sovaščan prejel podporo, sledi iz tega, ker ima dva sina pri vojakih in se iz drugih važnih vzrokov, — proti temu človekoljubnemu postopanju menda tudi meni predobro znani dopisnik ne bo — še manj pa c. kr. glavarstvo v Kopru, kakor misli dopisatelj! 4. Kot organ postave pa sem moral nastopati nepristransko in se ne ozirati na narodnost in različne stranke, — nima torej nihče vzroka napadati me, da sem nasprotnik Jugoslovancev tem manj, ker nisem rojen ne Nemec in ne Italijan. — Sežana, dne 23. marca 1913. — S spoštovanjem T. Oliva, kancelist.

Umri je v Žalju na Dolenskem g. Janez Schiffer, oče tamošnjega župnika g. Lud. Schifferja v visoki starosti 83 let. Pokojnik je bil Radeckijev veteran. Bil je tudi v službi pod rajhkom Pajkom in je pogosto živahno pripovedoval, kako je za onih časov lovil rokovnjače, ki so bili nadloga in strah tedanjih dni. N. v. m. p.!

Tatvine. Na Veliki petek so vlomili v Knežaku pri Čučku neznani tatovi in mu odnesli okoli 700 K. Pred par dnevi so poskušali svojo prečo v Zagorju na Krasu. Vlomili so pri županu, udri skozi okno kot v Knežaku, a odnesli niso ničesar. Najbrže so se ustrašili. Tatovi so gotovo tisti, ki so pred par meseci v Knežaku odnesli Urbančiču veliko slanine in klobas. Z domačimi razmerami so gotovo znani. Doslej jih ni bilo mogoče dobiti.

Ogenj v Studenem pri Postojni. Veliki petek ponoči je zgorelo posestniku Iv. Milavec št. 15. vse gospodarsko poslopje; tudi sena do 300 centov. Skode je čez 4000 kron. Zavarovan je bil samo za malo vsoto. Kako je nastal ogenj, se ne ve. Ker je začelo goreti v skednju, so sami, da je moral kdo nalašč zažgati.

Nesrečna smrt. Predvčerajšnjem zjutraj so našli na Ilovici v takozvanem Koruznikovem jarku mrtvega bivšega anonimnega uradnika Leopolda Birka, rojenega 1856. leta v Ljubljani. Na lice mesta došla policijska komisija je dala njegovo truplo prepeljati v mrtvašnico k Sv. Kristofu. Kakor se je dognalo, je mož po nesreči zašel v jarek in utonil.

Dogodek avtomobilista — častnika in kmeta. Prinesli smo že poročilo o poročniku Pragerju, ki je pri vasi Krašnja ustrelil kmeta Cerarja Omajnerja. Sodna komisija z izvedenci zdravniki iz Brda je prišla v četrtek v Krašnja k raztelesenju ustreljenega Omajnerja. Ravno, ko so hoteli pričeti z obdukcijo, je prišlo brzoljavno obvestilo iz Trsta, naj počakajo, da pride tudi vojaška komisija. Civilna sodnija je tedaj odstopila.

Iz korespondence pokoj. prijatelja Ramirova.

(Nadaljevanje.)

Pod Pohorjem, 20. marca 1913.

Priobčil Hefajstos.

V dveh že zadnjih objavljenih pismih smo spoznali svojega pokojnega prijatelja z njegove humoristične strani. Bil je res humorist, če tudi samo v besedi in ne toliko v situaciji in posrečilo se mu je v polni meri, vzbuditi v svojem bralcu veselo razpoloženje. Pa pokojni prijatelj je znal biti tudi resen. In v resnosti je prišel do veljave njegov idealizem v vsej svoji sili. Polotila se ga je prava sveta leza, ko je videl, da s. starejša generacija ne umeva ali noče umeti velikega idealizma mladine, ki z vsem svojim ognjem in življenjem zagovarja svoja načela in stremi za tem, da se uresniči.

K temu sledečemu pismu je treba nekoliko komentarja. Fant je bil v gmotnih stikah, kako bi dobil svetle kronce, da bi mu ne bilo treba v lemenat. Po dolgem poizvedovanju izve, da obstoji izvestni štajerski denarni zavod, ki prav izdatno podpira ubogo visokošolsko mladino. Mahne jo torej sicer nekoliko težko, ampak vendar korajžen v oni kraj, da si dobi potrebnih informacij glede podpor tistega denarnega zavoda. Obrne se na pravnega zastop-

nika tega zavoda, pa fant je slabo naletel. Dolgo je nosil ta dogodek v globini svoje duše (kakor mi je pravil), dokler se ni okorajžil in napisal odprto pismo, ki ga pa ni poslal v javnost, temveč samo meni, da se je vsaj nekoliko izlil svojo dušo in izplakal svoje gorje. Bal se je namreč dati pismo v javnost, da ne bi napravil iz afere javnega škandala. In to odprto pismo se glasi dobesedno:

III.

5. maja 12.

Gospodu dr. Pristovniku, odvetniku v N., nekdanjemu voditelju štajerskih Slovencev!

Difficile est satyram non scribere.

Čenjeni g. doktor!

Precej časa sem premišljal, v kakšni obliki Vam, g. doktor, naj odgovorim na nastop, ki sem ga imel z Vami. Da sem se odločil za odprto pismo, me je napotilo dejstvo, da sta bila lahko priči najinega pogovora tudi dva Vaša uradnika in da je sploh dobro, da damo ves najini pogovor pod kontrolo javnosti.

Slovenska javnost pa naj smatra sledeče pismo za donesek k psihologiji novega slovenskega tipa, slovenskega parvenne-a.

Prišel sem iz daljnega kraja izpod Zelenega Pohorja po informacije v podpornih zadevah posojilnice

k doktorju, svoječasno voditelju štajerskih Slovencev in sem bil trdno prepričan, da najdem tam gentlemana, moža, ki more in hoče dostojno kakor se spodobi za akademika ustreči uljudno prošnji. Pa je menda že prokletstvo mladega idealizma, ki upa, zaupa, vidi svet rožnat, da je povsod varan. Da je slovenska domovina zdijavna, je sicer javna tajnost, da so pa ljudje, ki sem jih cenil in spoštoval naravnost koruptorji slovenske mladine, še prej nisem vedel. Evo dokaz! G. dr. Pristovnik mi še niti informacij noče ali ne more dati v dostojni obliki, ampak se poslužuje oblike, ki ima svoj najlepší pendant v slov. žurnalistiki. In nazadnje kot krono svojega vedenja mi pa ponudi čisto mirno brez vsake rdečice goldinar v dar.

G. doktor, ali res mislite, da sem kak pocestni berač, ki se mu da sold da se odpravi sitneža. Ali hočete na ta način streti še tisto mrvico samozvesti, ki jo more imeti slov. akademik in jo oblatiti. G. doktor, če imate take namene, potem je dobro, da niste več na krmilu in da Vas kmalu objame senca pozabljenja. Ali ste se pa hoteli, g. doktor, naslajati ob pogledu na revnega, pa še kljub temu samozvestnega akademika, kako se bo zvijal v mučnem duševnem boju, ali naj sprejme goldinar kakor navaden potepuh in vrže akademsko čast v blato in jo pohodi, kakor se pohodi črva brez naj-

manjšega usmiljenja, ali pa ga naj odkloni. Če je pa to, g. doktor, potem raje molčim. Kako dobro se mi je zdelo in se mi še zdi, da sem odklonil ponujani goldinar in Vam zato prikrajšal porcijo veselja!

In še ni bilo dovolj Vašega poniževalnega dela. Mučiti ste me hoteli do skrajnosti, uprizarjati na meni vivisekcijo. G. dr. Meška, ki ga spoštujem sedaj bolj kot Vas, g. doktor, ko sem pogledal resnici predzno v oči, ker poznam njegovo odločnost v boju za naše narodne pravice, ste naprosili, da mi pove, naj obedujem na Vaš račun. Kakšna velikodušnost! Pač pristna krščanska caritas. S takim delom si pač človek nebesa služi, v zgodovini slovenskega naroda pa se naj ne nahaja.

In rekli ste, da naj pustim Jus, da se naj lotim kakega drugega kšefta, zdi se mi, da geodezije, kakor mi je sporočil Vaš odposlanec g. dr. Meško. Hvala za res krasne nasvete, ki pa razodevajo duševno plitkost. Če bi mi bilo res samo za kšeft bi bil šel lepo v teologijo in bi bil postal član in bogat župnik in nazadnje še poslanec; ker pa ne pojmem poklica tako banalno, nisem postal bogoslovec, ampak pravnik. Pravo mi pa ni samo kšeft, da bi obogatil, si hiše zidal, ampak dosti več, namreč konfiskacija človeškega življenja, kakor se javlja v družbi, državi itd. do današnjega dne;

zato je jurist obenem reformator človeške družbe (seveda dober in vesten jurist.) In zato bom ostal jurist kljub lepim nasvetom.

»Kam s slovenskimi juristi.« me vprašujete. Za Boga, ali Vam je domovina španska vas. Vam svoječasno voditelju štajerskih Slovencev. Kdo je kriv, da se pri spodnještajerskih uradih rabi 5 šestin nemščine. Ali ne tiči v tem veliko slovenske komodnosti in pasivnosti in znati bi še kaj hujšega; ni nemala krivda, da je na slovenskih odvetnikih. Če že slovenski inteligent ne spoštuje svojega jezika, kaj se potem jezite na slovenske občine, če uradujejo po nemško, ker imajo za svoje tajnike penzionirane žandarje. Torej na delo slovenski odvetniki za veljavo slovenskega jezika in slovenskih juristov bo premalo.

Kot finale naj še omenim sledeče: Ne hodil bi k Vam, g. doktor, po informacije in priporočila, ko bi me čas ne bil preprečil, da v podpornih zadevah ne odločim dnevna kvalifikacija in dejanska potreba, ampak edino neobglenče, ki je pa postala ubogljiva gospodična z veliko začetnico: gospodična Protekcija.

Scripti et salvavi animam meam!

To pismo je bilo namenjeno javnosti, pa za enkrat ostane zadeva med nama.

Tvoj Ramirov.

pila vojaški in v petek sta prišla dva vojaška zdravnik iz Ljubljane in dva sodnika-častnika iz Trsta. Zdravniška preiskava je dognala, da je imel ustreljeni revolversko kroglo še v glavi. Smrt je nastopila vsled otrpnjenosti možganov. Iz tega se lahko sklepa, če krogla ni šla skozi glavo, da je poročnik Prager streljal najmanj 40 korakov daleč na kmetu. Čudno bi bilo torej, da je bil v toliki daljavi poročnik v silobranu proti kmetu! Komisija pride še enkrat na lice mesta, kjer se je nesreča zgodila in bomo potem kaj več poročali.

Avtomobilna zveza med Škofjo Loko in Ziri se je začela v torek dne 25. t. m. Avtomobil je lep in prostoren in je določen za osebni in tovarni promet. Od kolodvorja Škofje Loke do Ziri stane vožnja 3 krone. Za sedaj ima promet v rokah trdka avtomobilov — pozneje preide v režijo posebne družbe.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Ant. Mladič, okr. sodnik v Smurju pri Jelšah 10 K, mesto venca na krsto pokojne gospe Terezije Sernečeve. — Pustna zbirka v Ledinah je vrgla K 5, vsoto je poslal podružnični blagajnik g. And. Možina. Hvala! Gost. pri Klincu v Ljubljani je darovala za praznike družbi 50 h, nekaj starega denarja, ovitek rabljenih poštinih znamk in 3 K iz nabiralnika. Hvala! C. M. družbi je poslal g. veletržec Iv. Perdan v Ljubljani 1500 K kot prispevek za prodane vžigalice, katere prodaja družbi v korist. To dejstvo nas uči, kaj nam je storiti; uporabljajoč C. M. vžigalice iz Perdanove zaloge sodelujemo za našo narodno obrambo in prosveto. Vsi na krov!

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo, 6. aprila se uprizori ljudska igra v 4. dejanjih »Naš župnik gospod Jakob«, ruski spisal S. Puškin. Ta igra se je dosedaj igrala povsod z največjim uspehom in upamo, da bo tudi našemu občinstvu prav ugajala. Ker je imelo dramatično društvo pri zadnjih dveh predstavah »Ben Hurja« vsled ogromnih stroškov za scenografijo in garderobo občutno izgubo, upamo, da bodo mariborski narodni krogi s številnim posetom zadnjih dveh predstav vsaj deloma pomagali društvu zopet na noge. Letošnja sezona se zaključuje 20. aprila z narodno igro »Rokovnjači«, ki bodo morali pa odpasti, ako bi nam prinesla predstava 6. aprila izgubo, kajti vse štiri zadnje predstave so bile žaliboče pasivne. Začetek predstave točno ob pol 8. zvečer.

Drobiž iz Štajerske. V Gradcu so prijeli nevarnega tatu Huberta Ščinko in njegovo ljubico Kanz. Prvi je iz Studene pri Mariboru. — V Vertičah pri Gor. sv. Kungoti nad Mariborom je pogorelo posestniki Šerbinek. Živino so rešili. Škoda je 7200 K, zavarovalnina gospodarstvenika znaša 6000 K. Zažgal je neki igrajoči se deček. — V Predgradu na Hrvaškem so prijeli nekoga Zagorščaka, ki je pred tedni ukradel v Zalcu kolo, rekoč, da je kaplanov bratranec. Od tam je šel v Celje, koder ga je začel zasledovati orož. stražmojster Ritonja. Le ta ga je podil do Rogaske Slatine, od tam do Hrvaške, koder ga je tudi s pomočjo ondotnih orožnikov prijel. — V Kozjem so prijeli te dni zloglasnega Andreja Prislana iz Podgore pri Braslovčah. Hotel je umoriti svojo 70 let staro mater, ker mu ni hotela predati gospodarstva. — V Spod. Dravogradu si je poglaval v prsa kroglo neki Gute. Delal je še tri dni, nato pa so ga morali prepeljati v Celovec v bolnico. Vzroke je iskati v domačih sporih in nesrečni ljubezni. — V Ljubnem si je presekala neki delavec levo koleno. — V Eggenbergu pri Gradcu je ponesrečil delavec Fr. Erjavce svoji ženi 1100 K ter neznanu kam, pobegnil. — V St. Lovrencu nad Mariborom je prišlo med sosedi Jereničnik, brati Seiti, posestnikom Vodovnikom in nekim Kolarjem, radi Vodovnikove žene do strasnega klanja. Vodovnik, ki se je potegoval za čast svoje žene in njegov prijatelj Kolar sta bila strasno zabodena. A tudi napadalec Seiti je dobil zabodljaj v prsi. Vsi trije so prepeljani v mariborsko bolnico. — V Gradcu je ogrizla psica pasme ruskih hrtov nekega pasanta. — V Mariboru je začelo na veliko soboto na vse zgodaj goreti v dimniku trvdke Wögerer. Požar so udušili. Nevarnost je bila velika, ker je to podjetje v sredini mesta in obdano pretežno od poslopij iz prve dobe Maribora. — V Mariboru je opazil mestni stražnik Celcer v jedni pretečenih noči težko obložen voz pivovarne »Götze«, tik ob obrežju Drave, ki sta ga vlekla dva težka, močna konja. Ker kočijaža ni bilo nikjer, a je začel voz drdati vedno huje po zelo strmi cesti in ga pametni živali nista bili v stanu zadržati, je skočil stražnik h konjema, da bi ju ustavil, pa ni bil v stanu izvesti. Skočil je nato k zavori in šele takrat se je posrečilo

voz pridržati. Pri natančnejši preiskavi se je pokazalo, da je hlapec dobro v odevi zavil, spal kot ubit vrh sodov.

Vihar v Bosni. O velikonočnih praznikih je vladal v celji Bosni, kakor tudi v Hercegovini velikanski vihar, podoben orkanu, ki je napravil velikansko škodo, posebno v lizdji pri Sarajevu. V več vseh so vsled silnega vetra nastali požari, ki so se seveda hitro razširili, 20 poslopij je oženj vpepelil. Vas Sokolac je skoro vsa pogorela. Okrog 100 družin je brez strehe.

Grozen orkan v Severni Ameriki. — **Omaha odrezana od svetovnega prometa.** Te dni je razsajal v severoameriških državah Omaha, Nebraska in Indiani grozen orkan, ki je napravil grozno škodo. Omaha je odrezana od svetovnega prometa. Orkan je začel razsajati v noči med soboto in nedeljo in je bil tako grozen, da je podrli več hiš. Prebivalci so bežali iz svojih stanovanj na ceste, kjer je bilo mnogo izmed njih pokopanih pod ruševinami se poslopij. Telefonski urad se je podrli, pri čemur je izgubilo življenje 20 telefonist. Po drugem poročilu guvernerja iz Nebraske in župana iz Omaha, je izgubilo vsled groznega orkana življenje 200 ljudi in to v Omaha. Stirideset cest je skoro popolnoma razdejanih. V glavnem okraju Omaha je orkan odnesel s seboj 150 hiš, 250 pa jih je razrušil. Med temi je bilo tudi kinematografsko gledališče, v katerem je izgubilo 30 ljudi svoje življenje. Dalje je orkan pokončal tudi petnajst cerkev in osem šol. Na več krajih v mestu je izbruhnil ogenj, katerega so le s težavo gasili, ker je bilo na cestah vse polno samih razvalin. Tudi tri predmestja v Omaha so popolnoma porušena. Dne 24. t. m. se je dvignil orkan proti dolini Missouri, Illinoisu, Kansasu in Montani, kjer je napravil silno škodo. Okrog polnoči istega dne je dosegel orkan Chicago, kjer je nastal velik požar, pri čemur je bilo okrog 100 ljudi več ali manj poškodovanih. Vse prometne zveze so pretrgane. Škodo cenijo na pet milijonov kron. Vsled silnega viharja je trčil na morju angleški parnik »Mary Park« ob angleški parnik »Herkules«, pri čemur se je znatno poškodoval. Tudi drugi parnik je precej poškodovan.

Očeta umoril. V bližini Bjelostoka na Ruskem so našli te dni popolnoma razmesarjeno truplo milijonarja Godlevskega. Najprej se je menilo, da gre tukaj za roparski umor in rop. Kmalu pa se je dognalo, da je morilec milijonarja njegov lastni sin. Mladega Godlevskega so aretirali. Pri zaslišanju je nečloveški sin izpovedal, da je umoril svojega očeta iz jeze, ker mu ni hotel privoliti v ženitev z neko deklico, v katero se je mladi Godlevski na smrt zaljubil.

Strašen poizkus samomora. Berta Ritschelova, 30letna šivilja v Opavi se je hotela usmrtiti. Način, po katerem je poskusila zapustiti ta svet, je grozen. Polila je svojo obleko s petrolejem in jo nato na sebi prižgala. Razume se, da je bila šivilja naenkrat v plamenu. Med strašnim krikom je v goreči obleki tekla na ulico, kjer so jo ljudje ustavili in strgali raz nje gorečo obleko. Na lice mesta je prišel takoj rešilni voz, v katerem so nesrečno žensko odpeljali v deželno bolnišnico v Opavi. Stanje Ritschelove je brezupno in zdravniki dvomijo, da bi jo ohranili pri življenju, ker je zadobila po cellem životu težke opekline. Ritschelova je mati šestletnega otroka. Kakor se je dognalo, je hotela izvršiti samomor vsled tega, ker jo je njen ljubimec pred kratkim zapustil in popolnoma pretrgal z Ritschelovo svoje znanje, katerega sad je bil tudi šestletni deček.

Ljubljana.

— **Zanimivo** — času primerno vprašanje. Tudi za to je preskrbljeno, da čudaki ne izumrejo ter nam skrbje v tem resnih časih za pripravo zabavo! Pri drugi uprizoritvi opere »Tosca« me je neki tak šaljivec nenadoma napadel čisto resnega obraza z vprašanjem: »Ali imajo sedaj v »modi stoječi Albanci«, ki so baje velikanskega kulturnega pomena — tudi tako gledališča, kjer se igrajo in pojo dopadajoče drame in opere — najmodernejših pisateljev in — maistrov? Priznati moram, da me je šaljivec pripravil v veliko zadrego — in mu nisem dal — nikakega odgovora! Sapientia sat!

— **Gremij trgovcev v Ljubljani.** Na podlagi § 4. vinskega zakona z dne 12. aprila 1907, št. 210, mora vsak izdelovalec penečih vin in penikovca ali temu enakih pijač, naznaniti pristojni oblasti, to je mestnemu magistratu množino napravljene pijače ter kraj, kjer misli isto hraniti ali prodajati, kakortudi vsako tozadevno izpremembo glede opustitve, prenosa itd. — Ker nekateri

ljubljanški trgovci vedno ali nevedoma to opuščajo, se pozivljajo, da se sproti in točno temu pozivu odzovejo, ter da se posebno glede naprave, prodaje in označbe penikovca ali vermuta ravna strokito po ministrski naredbi z dne 13. maja 1910, št. 16.739. — Pripomni se, da so od tihikih naznanil izvzeti ali oproščeni vsi prekupevalci, bodisi da naroče take pijače pri domačih ali pri tujih trvdkah. — Kot penikovce ali kot vermute se smejo glasom navedene ministrske naredbe prodajati le iz naravnega vina in dovoljenih zelišč izgotovljene pijače, dočim se morajo druge slične pijače, ki so bile napravljene še z dodatkom alkohola in sladkorja prodajati pod sestavi primernim imenom, namreč kot vermutiliker, vermut-grenčica, vermut-zganje, želodična grenčica itd. (Wermut-Likör, Wermutbitter, Wermutbranntwein etc.) ter morajo vsebovati, ako so z vinom zmešane, vsaj 22 volumnih odstotkov alkohola, drugače se smatrajo kot vinu podobne pijače ter se jih zapleni po § 8 b) vinskega zakona.

— **Moste in Oražen.** Poročali smo v našem listu št. 427 z dne 4. t. m., koliko je dobil kmet Anžur iz Jančigaja za prodano dva konja. Clovek bi si mislil, da je kaj takega nemogoče. Toda prišlo je do resnice. Mi smo bili jako radovedni za ta dogodek. Kaj naj torej storimo. Hitro nam šine v glavo misel: »Poljdimo osebno h kmetu, on nam bode gotovo stvar pojasnil!« Torej ko smo se napotili, da gremo v Janče h kmetu Anžuru, smo zvedeli, da je dotični na Jančih posestvo prodal in si kupil posestvo v Spodnji Zadobrovi št. 12. S tem nam je bila skrajšana pot. Ko smo prišli h kmetu Anžuru v Spodnjo Zadobrovo št. 12, nam je ta povedal sledeče: »Oražen je prišel k meni na Janče, »zglihal« sva za par konj in sicer za 890 kron. Dal mi je are 10 K in rekel: »Ko bode konje pripeljali, pa bode dobili ves denar.« Ko sem Oražmu pripeljal in izročil konje, mi pa pravi ravno danes, da mi ne more dati denarja. Naj pridem enkrat pozneje, je rekel. Prišel sem drugič — ni ga bilo doma. Prišel sem tretjič — Oražen mi pravi: Pa ravno danes ste prišli, ko sem neki stranki posodil par tisoč kron, zatorej vam ne morem dati denarja.« Ko bi Oražem rekel, da je njemu nekdo posodil denar, bi že verjeli. Prišel sem četrtrič. Grem proti Oražmu v hiši. Tu vidim neko osebo stati na pragu. Zdelo se mi je, da je Oražem. Ko pridem bližje, ta oseba kar izginje. Nisem je videl več, tudi v notranjih prostorih ne. Vpraša me, mislim da njegova žena, kaj bi rad. Pravim, da sem prišel po denar za konje. Ona mi odgovori, da danes ni gospoda doma, in da je šel jutraj. Šel sem zopet brez denarja domov. In tako sem hodil še naprej po denar. Mislim, da sem bil sedemkrat na poti proti Oražmu, toda vedno zaman. Nisem mogel iztirjati nikakega denarja. Saj veste, kako daleč je iz Jančigaja v Moste — približno 8 ur semintja. Ako računamo 7x8, sem napravil 56 ur hoda. Koliko sem v tem času zamudil doma, ko nisem nič zaslužil! Koliko sem potrošil med potjo! Vsa ta moja pota pa so bila brezuspešna! — Kmet pripoveduje dalje: »Ko sem kupoval posestvo v Spodnji Zadobrovi št. 12., se mi je pridružil Oražem, ki je takoj začel pomagati mešetariji. Takrat pa se nismo »zglihali«, ampak še-le pozneje. Oražem je zahteval mešetarijo — ako smo prav razumeli — 120 K! Jaz mu pa nisem hotel toliko plačati, vsled česar me je Oražem tožil. Jaz pa sem njega tožil za denar, ki mi ga je bil dolžan za konje. Imela sva obravnavo. Razsodba je bila taka, da se je Oražmu pripoznala mešetarija. Plačati pa morava vsak svojega zastopnika. Oražem pa s tem ni bil zadovoljen in se je pritožil. Imela sva drugo razpravo, po kateri se Oražmu pripozna mešetarija, vse stroške pa sem moral jaz plačati.« Vprašali smo kmeta Anžurja, kaj se je potem zgodilo in koliko stroškov je plačal pri teh dveh obravnavah. Kmet je rekel, da so tako naredili: Oražem je njemu dolžan za konje in zato mora Oražem plačati stroške. Pri tem je še do danes ostalo. Nam se je kmet v srce smilil, ko nam je pripovedoval, kako ga je Oražem pripravil ob konje, ki so veljali 890 kron, od te svote pa je dobil le 10 kron. O, Oražem, ko se šteje za tako premožnega in pobožnega katoličana! Zakaj niste kmetu plačali konj, ko ste mu obljubili, da dobi takoj denar, ko bode konje pripeljal. Saj vas ni prišel samo enkrat tirjat, ampak sedemkrat. Povejte torej, kje tiči vzrok?

— **Iz gledališke pisarne.** Jutri v četrtrek (nepar) in v soboto (par) gostuje v naslovni vlogi opere »Tosca« gospa Lili Nordgartova z Dunaja. Da se razvidi, v kateri smeri se giblje zadnje čase dramatični repertoar te odlične pevke, navedemo nekaj

vlog, v katerih je v lanski in letošnji sezoni gostovala v »Ljudski operi« na Duaju, v dvornem gledališču v Braunschweigu in na gledališčih v Lübecku, Kielu in Hanovru: »Pesem z gora«, »Ples v maskah«, »Čarobna piščalka«, Senta v »Večnem mornarju«, Venus v »Tannhäuserju«, Ortruda v »Lohengrinu«, grofica v »Figarovi svatbi«, »Niblungih« Walkira, v »Siegfriedu« in v »Götterdämmerung« Brunhilda. Vlogo »Toske« poje v slovenskem jeziku, ki ji je znan izza mlada, ker je hodila v Ljubljani v slovensko ljudsko solo. — **Umrli so v Ljubljani:** Marija Evfemija Kržišnik, uršulinska učiteljica, 34 let. — Franciška Furlan, žena ključavničarskega mojstra, 53 let. — Ivana Bukovnik, delavka v tobačni tovarni, 43 let. — Alojzij Jančič, mestni uboječ, 72 let. — Marija Cirk, delavka v tobačni tovarni, 34 let. — Antonija Saluperšek, sedlarjeva vdova, 62 let. — Josipana Ulčar, hči trgovskega sluga, 20 dni. — Friderik Fernando, zasebnik, 82 let. — Barbara Czerny, zasebnica, 85 let. — Hugon Franc Forstner, sin železniškega uslužbenca, poltretje leto. — Mihael Pintar, gostač, 68 let. — Marija Krušnik, delavka v tobačni tovarni, 42 let. — Valentin Mušič, lajnar, 46 let. — Ivan Dolinar, delavec, 54 let. — Matevž Šimenc, pekovski pomočnik, 72 let. — Emil Kogoj, sin čevljarkega mojstra, 2 leti.

— **Loterijske številke.** Trst: 75, 15, 33, 16, 4.

Trst.

Deklica padla z vlaka. Bratranec se je poglaval za njo, da jo reši. Tržčani imajo navado, da kadar so takli veliki prazniki, ne ostanejo ves dan doma, ampak radi napravijo kak izlet v okolico Trsta. Tako je sklenil tudi Matej Skrl iz Orete št. 2 na velikonočni dan. Odpeljal se je bil s svojo ženo Julijo in 5letno hčerko Albino v Sv. Križ, kjer naj bi se navžil čistega zraku in se malo razveselil. Družinico je spremljal nečak Leon Perhavec, star 18 let. Zvečer ob 7. uri pa je vsa družba stopila v vlak, da bi se pripeljali zopet v Trst. Med tem, ko so bili drugi zamišljeni v svoje razgovore, je stala mala Albina ob vratih vagona in se veselila nad tem, da vse tako naglo izginja izpred oči. Vlak je šel z navadno naglico naprej. Naenkrat pa se odprejo vrata, ob katere je bila naslonjena deklica in ubogo dekletce je padlo z vlaka. Starši in vsi potniki, ki so to videli, so zakrliknili. Nastala je nepopisna konfuzija. Bratranec male deklice ni pomisljal, ampak poglaval se je z bežečega vlaka, da bi poiskal v temi svojo mlado sorodnico. Tudi starši so hoteli poskakat z vlaka za Perhavcem, toda drugi potniki so jih s silo zadrževali. Da bi ustavili vlak, so iskali alarmni zvonec, toda nihče ga ni mogel najti. Zmedeni starši so planili tedaj k oknu in začeli obupno vpiti, naj se vlak vstavi, zakaj dogodila se je nesreča. Tudi drugi potniki so začeli kričati. Ko je zaslišal izprevodnik to vpitje, je šel pogledat v vagon, odkder so prihajali kliki. Ko je zaslišal o nesreči, je dajal strojevodu signale naj ustavi. Strojovodja pa je najbrže preslišal te žvižge, in tako se je zgodilo, da je bil vlak v par minutah še na postaji v Trstu. Ko se je vstavljal vlak, je stopil oče padle deklice v urad in z njim vsi drugi potniki, ki so se nahajali v istem vagonu. Povedali so o nesreči in odločno protestirali, ker se vlak ni vstavil in ker niso bila vrata pravilno zaprta. Poklican je bil sprejvodnik, ki je bil zaslišan. Trdil je, da so bila vrata dobro zaprta, ko je odšel vlak s postaje. Ali je ta trditve resnična, ni gotovo. Na protest, čemu se vlak ni vstavil, je dejal strojevodja, da ni dobil nobenega signala. Potniki pa so trdili, da niso mogli dati signala direktno na strojevodu, ker je vlak in signalne zvevice. To se je zdelo načelniku zelo čudno. Šel je pogledat v omenjeni vagon in alarmna vrvica se je nahajala tudi v tem vozu, kakor povsod Najbrže je potniki niso opazili v veliki razburjenosti in zmešnjavi. — Kaj se je zgodilo z padlo deklico in njenim bratrancem pa ni mogel vedeti nobeden. V tem času pa je telefoniral s postaje Miramar na postajo Čuvaj Rijavec, da je našel ob proxi neko deklico težko poškodovano, ob kateri je stal mladenič, ki pa je le lahko ranjen. Čuvaj je tudi sporočil, da je odnesel deklico s seboj na postajo, kjer čaka pomoči. Načelnik postaje je takoj odredil, da se brzo vlak, ki pride ob 8. uri in pol v Trst, ustavi izredno na postaji Miramar in sprejme oba ponesrečenca. Istojčasno se je poklicalo tudi zdravnika z rešilne postaje, da da ponesrečenca prvo pomoč. Ko je dospel brzo vlak z ranjencema, ki sta bila spremljana od pol. nadz., na postajo je obvezal zdravnik ubogo dekletce,

ki ima smrtne poškodbe na glavi, in jo dal nato nemudoma prepeljati v bolnišnico. Perhavec pa je obvezal zdravnik koleno in dlan, ker je pri skoku padel in si ožulil kožo. Nato je bil zaslišan tudi Perhavec. — Ta dogodek pride pred sodnijo. Neverjetno je, da bi mogla 5 letna deklica odpirati vrata in to celo od zunaj.

Nad 2000 kg živil za siromake. Društvo »Previdenza« podpira sirote in stare, obnemogle ljudi. Vodijo ga seveda Italijani. Vendar pa podpirajo to društvo tudi Slovenci, na katere se tudi obračajo pri »Previdenci«. — Zanimivo je, koliko živil je porabilo to društvo na velikonočni dan za pogostitev siromakov. Skuhali so kosilo, za katero so porabili nad 200 kg živil, in sicer mesa 260 kg, krompirja 260 kg, graha 100 kg, testenine 100 kg, riža 60 kg, gnjati 40 kg, olja 35 kg, masti 22 kg, čebule 12 kg, soli 12 kg, konserve iz pomidorov 10 kg, moke 8 kg, sira 6 kg in 1 kg popra. Razen tega so porabili 1000 jajec in spekli so 1000 pogáč. Med reveže so razdelili tudi 1000 kosov torte, 2 zaboja dateljinev, 2 zaboja pomaranč, 2 zaboja biškotov, 10 škatelj sladkarij, 50 kg suhega sadja in 60 kg medu. — Milo se je storilo človeku, ki je videl, s kako slastjo uživajo ti siromaki podarjeno hrano. Toda samo enkrat je velika noč v letu, polnem žalosti in stradanja.

Prip. odbor »Zveze jugoslovanskih lesnih delavcev« v Trstu vabi na ustanovni občni zbor, ki bo v četrtek, 27. t. m. ob polu 8. zvečer v društveni dvorani, v ulici sv. Frančiška št. 2. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika 2. Poročilo pripravljalnega odbora 3. Volitev odbora. Občnega zbora se smejo udeležiti člani sledečih v N. D. O. združenih skupin: Tesarske, mizarske, lesnih težakov in parketnih stavcev.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Drinopolje padlo!!

Padec Drinopolja pomeni velik dogodek v svetovni zgodovini. O pomeni in zgodovini tega mesta smo v »Dnevu« že parkrat pisali. — Drinopolje je bilo važno mesto že za prvih časov, ko so Rimljani ob Donavi navzdol širili svojo oblast. V bojih med Srbi, Bolgari in Bizantinci se je sukala odločitev vedno okoli Drinopolja. Vsled medsebojnih bojev med Grki, Srbi in Bolgari, je padlo Drinopolje l. 1361. v turške roke. Sultan Murad I. je vedel, kaj pomeni to mesto za turško vladu v Evropi in je l. 1363. premestil svoj sedež iz Bruse v Drinopolje — torej je bilo Drinopolje skoraj 100 let preje turško glavno mesto nego Carigrad, ki je padel v roke Turkom šele l. 1453. Iz Drinopolja ven so podjarmili Turki cel Balkan — kajti l. 1363. so bili že v Plodivu, in bolgarski car Šišman je postal turški vazal. L. 1371. se je napotil srbski kralj Vukašin, naslednik Dušana Silnega, proti Drinopolju, da ga iztrga Turkom, toda doživel je s celo vojsko grozen poraz, po katerem so Turki zavzeli vso Makedonijo do Albanije. Temu dogodku so sledili novi boji — dokler ni prišlo l. 1389 Kosovo polje in l. 1393 bitka pri Trnovem. V prvi bitki je padla srbska, v drugi bolgarska svoboda. Tako so Turki iz Drinopolja obvladali cel Balkan — in še le 50 let pozneje so vzeli Carigrad, ki jim je padel kakor zrelo jabolko v naročje.

Od te dobe je bilo Drinopolje v turških rokah. Prvi sovražnik, ki se mu je približal, je bil Rus. L. 1829. je namreč nastala vojna med Rusijo in Turčijo zaradi osvoboditve Grkov. Ruski general Dieblč (Zabal-kanski) je prekoračil Balkan in je obkolil Drinopolje. Turki si niso mogli pomagati in so dne 14. septembra 1829 v Drinopolju podpisali mir, s katerim so priznali svobodo Grške. Drugič so stali Rusi pred Drinopoljem l. 1878., ko so prišli osvobodjevalci Bolgare. Ko je padla Plevna, so Rusi v zimi prekoračili Balkan in so po hudih bojih prodrli do Cataldže in do San Stefano, kjer se je sklenilo premirje. Drinopolje je torej ostalo od l. 1361. do danes v turških rokah — in šele hrabra bolgarska armada ga je zopet vzela. Zato ostane 25. marec l. 1913. zgodovinski dan. Kakor je pomenil padec Drinopolja l. 1361. preobrat in propad za Balkan — tako pomeni padec Drinopolja preobrat in novo vstajenje za cel Balkan.

VELIKANSKO NAVDUŠENJE V RUSKI DUMI RADI ZAVZETJA DRINOPOLJA.

Petrograd, 26. marca. Po prečit-tanju telegramov. v katerih se le du-

Novo došla v kavarni „Central“

od 9 ure naprej. — Vstopnina prosta.

damska tamburaška kapela „Graničar“

Kavarna je celo noč odprta.

koncertuje od danes naprej vsaki dan

Za mnogobrojni obisk vljudno prosi

Stefan Miholič.

mi sporočilo, da je srbsko-bohgarska armada zavzela Drinopolje, sta prišla v duno predsednik sobiranja dr. Danev, ki se mudi, kakor je znano v Petrogradu, ter bohgarski poslanik v Petrogradu Bobčev. Ko sta stopila v zbornico, je bila seja takoj prekinjena. Poslanci so viharo ploskali. Navdušeni hura-klici so stresali dvorano. Poslanci so vzeli oba bohgarska zastopnika na rame in jih nosili v triumfu po koridorju. Ko se je prvi izbruh navdušenja nekoliko poлегel, je objel predsednik dume dr. Daneva in Bobčeva, na kar ju je povabil v svojo pisarno, kamor ju je spremljal predsednik in predsednikov namestnik. Poslanci so v navdušenih govorih označevali pomen zmage in slavili hrabrost in junaštvo jugoslovanskih plemen. Duhovni člani dume so v slavnostnih molitvah zahvaljevali za zmago. Na to so se pričele peti slavnostne himne; ko se je vihar nekoliko poлегel, se je dr. Danev zahvalil. Poslanec Krupinski je zaklical živio-klice na srbsko armado, ki se je tako junaško in požrtvovalno bila ob hoku bohgarske armade in tako omogočila zmago. Po končanih govorih in ovacijah sta oba zapustila zbornico, spremljana od poslancev.

RAZPOLOŽENJE V SOFIJI.
Sofija, 26. marca. Zavzetje mesta in trdnjave Drinopolja je prebivalcem mesta Sofije naznanilo 21 strelcov iz topov. Po celem mestu so zvonili zvonovi. Po ulicah se je z viharimi klici valila nepregledna masa naroda. Za padle žrtve so se začele brati maše zadušnice.

IZ DRINOPOLJA.
Sofija, 26. marca. General Ivanov je poslal kralju in vladi depešo o zavzetju Drinopolja, kakor tudi o udaji hrabrega poveljnika Sukri paše in celega njegovega generalnega štaba. Sporočil je tudi, da je za red v Drinopolju že vse preskrbljeno.

SUKRI PAŠA SE UDAL.
Sofija, 26. marca. (uradno). Sukri paša se je udal.

KRALJ FERDINAND SE PODA S PRINCI V DRINOPOLJE.
Sofija, 26. marca. Kralj Ferdinand se je podal s prestolonaslednikom in princem Kyrilom v mesto Drinopolje.

GEŠOV SAVOVU.
Sofija, 26. marca. Ministrski predsednik Gešov je poslal generalisimu Savovu depešo, kjer častita njemu in njegovi armadi na uspehu, ki venča vse vojne operacije. Savov se je zahvalil za častitko ter dejal, da je: od vojaka prostaka do generalnega štaba vsakdo storil svojo dolžnost, da reši veliko nalogo, ki jo je v njihove roke položila domovina, nalogo, s katero jih je počastil kralj in vlada; ter dejal dalje, da mu je v veliko zadoščenje, da je to nalogo, svojo sveto dolžnost tudi izvršil.

UKAZ KRALJA PETRA.
Belgrad, 26. marca. Kralj Peter je izdal ukaz, v katerem določa, da poteče moratorij s 55 dnevom po onem dnevu, ko bo objavljen ukaz o demobilizaciji srbske armade.

POSLANIŠKA KONFERENCA.
London, 26. marca. Danes popoldne se je sešla poslaniška konferenca; sklepi še niso znani.

ARNAVTI PROTI AVTONOMIJI ALBANIJE.

Belgrad, 26. marca. Po informacijah, ki so prišle sem iz Carigrada, se potrjuje vest, ki jo je prineslo »Ruskoje Slovo«, da je v Carigradu kongres albanskih zastopnikov iz srednje in južne Albanije in da se je na njem sklenilo, da je za Albance nesreča, ako ne bo Albanija neodvisna, ker bo postala poprišče intrig. Odločili so se za to, da se posvetujejo, da naj Albanija sklene realno unijo s Srbijo, ako je neodvisnost izključena. Pravi se, da je šel predsednik kongresa Aris Sikmet v Srbijo, da stavi ta predlog. Kongres je izdal memorandum v tem smislu za poslanike v Londonu.

GRKI VJELI NEMŠKO LADJO.

Atene, 26. marca. »Embros« poroča: Nemški parnik »Irmengard« je te dni čakal na visokem morju na turško križarko »Hamidie«, za katero je imel na krovu premog. Ker križarke ni našel, ji je radiotelegrafiral, naj pride na to in to točko. Brzojavko pa je vjel grški torpedolovec »Jerax«, ki je kapitanu »Irmengarda« odgovoril: »Pridem nemudoma.« »Jerax« je res prišel, parnik »Irmengard« zaplenil in odvedel v Pirej.

RUSKA DEMOBILIZACIJA.

Berolin, 26. marca. »Vossische Ztg.« poroča iz Peterburga: Ukaz o splošni demobilizaciji še ni izšel, a kljub temu že odpuščajo rezerviste. V Moskvi so odпусти 2000 rezervistov.

NOVI KABINET.

Pariz, 26. marca. Zbornica je izrekla z 225 glasi proti 162 vladi zaupnico; 164 poslancev se je vzdržalo glasovanja. Sodi se, da novo ministrstvo radi tega odstopi.

Odgovorni urednik Radiovi Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Lepa prihodnost. Enonadstropna hiša, katera se obrestuje po 6%, se s proste roke proda. Kje, pove »Prva anončna pisarna«. 224-1

Mesečna soba s posebnim vhom in hrano ter lepim razgledom na ulico se odda za 50 K. Naslov v »Prvi anončni pisarni«. 222-1

Edna posebnost likerja je
Zdravnik želodca

Glasovirje, pianine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Glince 92.

Meblovana soba se takoj odda. Igriška ulica 6 na desno 2. vrata. 217-4

Kupi se rabljeno moško in žensko

kolo.

Kdo, pove »Prva anončna pisarna«.

Kočijaž

vojaščine popolnoma prost, neoženjen, ki bi opravljal tudi vrt in domača dela se išče pri

J. Tribuču v Ljubljani
Tržaška cesta.

Modistinja

Minka Horvat
Ljubljana, Stari trg

priporoča cenj. damam različne

slamnike

po najnižjih cenah. Sprejema tudi vsa popravila in jih izvršuje točno in najceneje. — Za obilen obisk 181 se priporoča

MINKA HORVAT.

Želodčne bolezni

hemoroide, telesno zaprtje lišaj, kožni izpuščaji, kostne rane.

Brezplačno poročam na željo vsakemu, ki trpi na želodcu, slabi prebavi, telesnem zaprtju, zastajanju krvi, kakor tudi na hemoroidah, lišajih, odprtih nogah, vnetju i. t. d. kakor so mnogi bolniki, ki so trpeli leta in leta na teh boleznih, ozdraveli hitro in trajno. Na razpolago je več kot 10.000 priznanih in zahvalnih pismen.

Bolniška sestra Klara
Wiesbaden, Walkmühlstrasse 26.

„Zdravnik želodca“

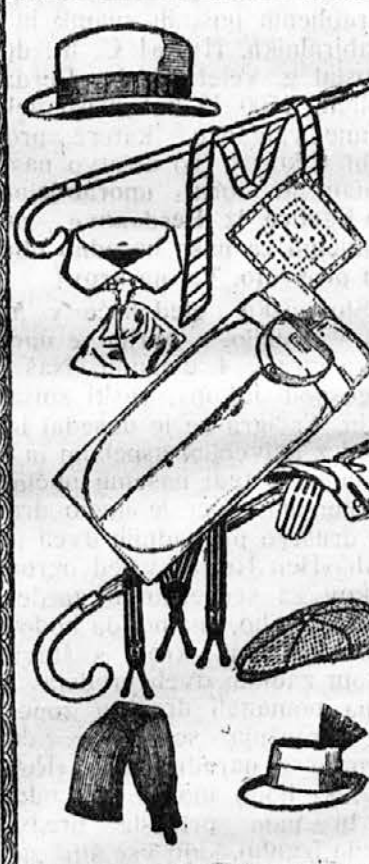
je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izbornu upliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

Senzacija za Veliko noč!

Velikanska zaloga oblek za gospode in dečke. Krasna izbira kostumov za dame in deklice v najmodernejših faconah in najsolidnejšem blagu. Postrežba točna in solidna. Cene priznane nizke.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Priporoča se nova specialna modna trgovina za : gospode in dečke :

J. KETTE
Ljubljana, Franca Jožeta cesta štev. 3.

Zadnje novosti!

Priporoča se največja izbira spomladnih kostumov, modernih jop in plaščev, vrhnih kril za

dame in deklice.

Za gospode in dečke

velika izbira oblek, površnikov, nepremočljivih pelerin najnovejšega kroja. — Radi neznatnih stroškov cene brez konkurence.

Konfekcijska trgovina

A. Lukič, Ljubljana

Pred škofijo štev. 19.

Učiteljska tiskarna

: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 :

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin. Vsled najmodernejših uredbe izvršuje naročila najokusnejše in v najkrajšem času. — V zalogi in razprodaji ima najnovejšo izborne mladinske spise, kakor tudi vse šolske, županijske in druge tiskovine.

Litografija. Cene najnižje! Notni stavek.